

St-Bernarduspad

Landschapswandeling

Dit prachtige en zeer gevarieerde wandelpad brengt je naar Ulicoten. Dit vredig landbouwdorpje, net over de grens, is een deel van Baarle-Nassau. Hier ga je op zoek naar de Sint-Bernarduskapel. Inderdaad 'op zoek', want de kapel staat verscholen in een bos, op een heel klein stukje België, dat... enkel vanuit Nederland te bereiken is. De wandeling ligt op Nederlands grondgebied, je volgt hier dan ook de Nederlandse knooppunten. Let op: deze knooppunten zien er anders uit en staan aangegeven met geelgroene stickers.

HABELAAR MEERLE

De wandeling start ter hoogte van **KNP 84**.

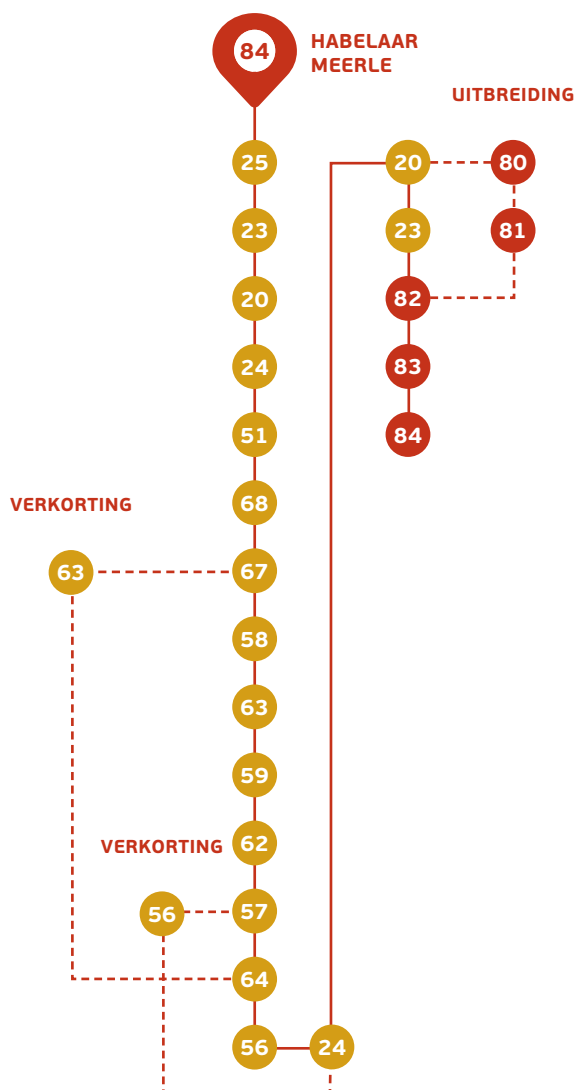
Vanuit Hoogstraten rijd je richting Meerle. Bij de splitsing Meer-Meerle houd je rechts aan. Je neemt de derde straat rechts (Heerle) en vanaf nu volg je de bewegwijzering naar **fietsknooppunt 17** (via Habelaar). Enkele honderden meters voorbij het kruispunt kom je aan **KNP 84**, het startpunt van de wandeling. Je kan hier ook je wagen parkeren in de berm.

Je bevindt je hier op een kruispunt van dreven die teruggaan tot de 19de eeuw. De Gentse industrieel Edouard Jacquemyns zette destijds een grootschalig project op om deze zeer dunbevolkte, onherbergzame streek te ontginnen voor landbouw. Hij kon zeer grote oppervlakten woeste heidegrond verwerven uit het faillissement van de adellijke familie Salm-Salm, de laatste kasteelheren van Hoogstraten, die de hele streek eeuwenlang beheerst hadden. Jacquemyns liet door zijn landarbeiders de heide meter na meter verwijderen en de volstrekt onvruchtbare zandgrond bemesten zodat er landbouwgewassen op te winnen waren. Dit alles gebeurde met steun van de Belgische Staat, die er een middel in zag om een aantal verpauperde werklozen uit de grote steden tewerk te stellen. In dat zelfde kader ontstonden trouwens de landbouwkolonies van Wortel en Merksplas, die de Belgische Staat zelf beheerde.

Om deze gronden te ontsluiten, liet Jacquemyns dreven trekken door het landschap. Hier sta je dus op één van de kruispunten van deze dreven. Rechtsachter zie je de Blauwbossen, eigendom van Stichting Kempens Landschap en opengesteld voor wandelaars.

Aan **KNP 84** sla je linksaf (richting het Nederlandse **KNP 25**) de zandweg in. Deze weg daalt lichtjes naar de beek toe, die even verder de grens met Nederland vormt. Aan je rechterkant passeer je een mooie parktuin. De bewoner was vroeger tuinbouwer en liet bij zijn pensionering zijn domein ombouwen tot de tuin 't Aerts Paradijs van 3 hectare groot. Aan **KNP 25** gaat het verder via **23, 20, 24, 51** en **68**. Ondertussen gaat de asfaltbaan over in een zandweg. Even verder kom je op het laatste stukje kasseien van de hele streek. Kasseien op Nederlands grondgebied waren eerder zeldzaam. Men maakte veeleer gebruik van gebakken kleiklinkers, zoals je er trouwens zal zien op verschillende kruispunten.

Aan **KNP 68** ga je linksaf naar **67** en vervolgens via **58, 63** en **59** richting het centrum van Ulicoten. (Je kan ook een rechtstreekse doorsteek maken tussen **KNP 67** en **63**.)

Aan **KNP 59** ga je dwars door het centrum naar **KNP 62**. Hier volg je schuin links de wegwijzer naar de Sint-Bernarduskapel in de richting van **KNP 57** en **64**. Let op! Ook linksaf ga je naar KNP 64, maar dan kom je niet langs de Sint-Bernarduskapel. De kapel zelf kom je een kleine kilometer verder tegen. Je ziet ze aan je rechterkant, versholven in een bosje, net over de beek die hier de grens vormt. Net in België dus, máár... echter niet bereikbaar vanuit België en bijgevolg ook bij zeer weinig Belgen bekend.

Je blijft rechtdoor gaan tussen de 2 rijen eiken. Zo kom je aan de rand van het eigendom van de stichting Mastboom-Brosens. Dit is een deel van het vroegere domein Jacquemyns dat na diens overlijden versnipperd raakte en waar de Hoogstraatse brouwer Brosens een deel van kocht. Eén van de erfgenamen van Brosens was de Nederlands-Belgische familie Mastboom-Brosens uit Oud-Gastel. Na het overlijden van de kinderloze Henri Mastboom in 1999 is het landgoed ondergebracht in een stichting. Je herkent de grenzen van het domein aan de zwart-witte slagbomen. Het enorme domein van Jacquemyns kwam trouwens in handen van verschillende eigenaars, die elk nog vele tientallen hectaren overhielden. Meestal ging het over gefortuneerde, soms adellijke Brusselse families.

Je vervolgt je weg naast de beek aan je linkerkant. Na een kleine 200 meter draai je links mee met de dreef tussen de eiken. Na enige tijd wordt de zandweg verhard (**KNP 57**). Zo kom je bij de hoeve met het huisnummer 10. Let op het fraaie brandglas in de voorgevel en op de beeltenis van Onze-Lieve-Vrouw-van-altijd-durende-bijstand.

Je zal deze nog bij andere huizen van Ulicoten gezien hebben. Een halve kilometer verder aan **KNP 64**, sla je scherp rechtsaf naar **KNP 56** en **24**. (Een rechtstreekse doorsteek is mogelijk tussen KNP 57 en 56.) De weg slingert tussen de weiden. Aan de T-splitsing ga je rechtsaf richting **KNP 20**. Hier is een uitbreiding mogelijk. (zie verder)

Indien je niet kiest voor de uitbreiding aan **KNP 20**, ga je via **23** naar het Belgische **KNP 82**. Een eindje verder liggen aan de linkerkant nog enkele hoeves uit de tijd van Jacquemyns. Een gracht vormt hier de grens met België. De weg kronkelt tussen de weiden. Wanneer de maïs niet te hoog staat, dan zie je rechts in de verte de imposante hoeve 'Hof van Vlaanderen'.

Aan **KNP 82** ga je verder naar **83** en naar het eindpunt, **KNP 84**. Na minder dan 100 meter zie je aan de rechterkant nog enkele bouwwerken van Jacquemyns: twee werkmanshuisjes met een merkwaardig patroon in de gevel.

Uitbreiding

Aan KNP 20 kan je rechts afslaan, naar het Belgische KNP 80 en ga je dwars door het natuurgebied 'De Withagen'. Je gaat verder via KNP 81 en KNP 82 en je passeert langs het 'Hof van Vlaanderen'. Destijds werd deze hoeve gebouwd door Jacquemyns en de naam verwijst naar de (Oost-)Vlaamse afkomst van de eigenaar.

Aan KNP 82 ga je verder naar 83. Ter hoogte van KNP 83 passeer je de Paddegracht die je naar het domein 'Heerles Hof' brengt, waar Jacquemyns vroeger zijn woning had en dat later overging in handen van de adellijke familie Stas-de Richelle. In de bocht ga je linksaf om terug te keren naar KNP 84 waar je gestart bent

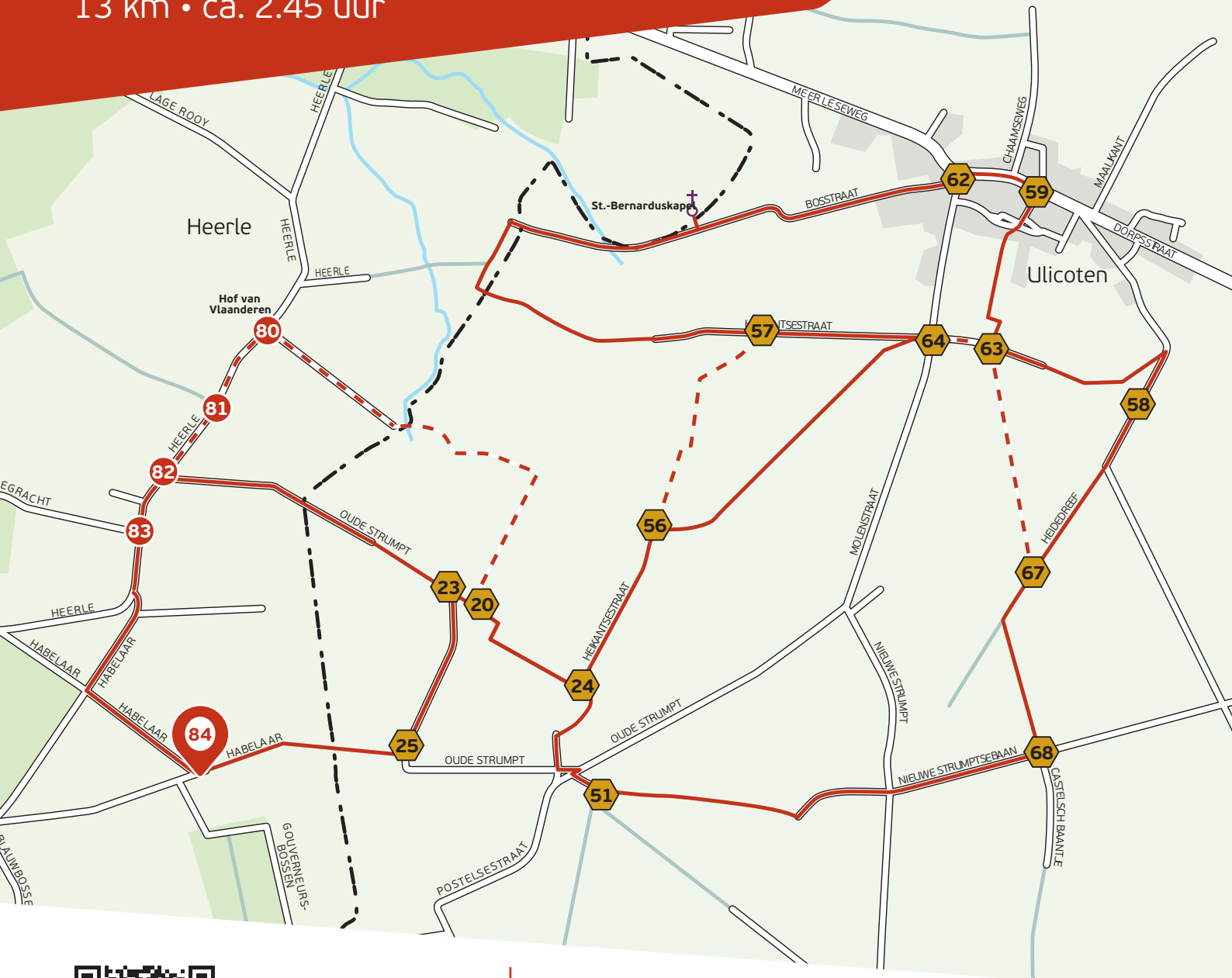
De geschiedenis van de Sint-Bernarduskapel gaat heel ver terug, wellicht tot in de vijftiende eeuw. De inwoners van Ulicoten hadden toen zelf geen eigen kerk om hun katholiek geloof te belijden. Ze moesten te voet naar Baarle-Nassau en ze kregen de toelating om een aantal keren per jaar een mis op te laten dragen. Misschien ook wel vanwege de verdrukking van de katholieken ten tijde van de godsdienstoorlogen vonden ze het, naar het voorbeeld van Meersel-Dreef, veiliger om dat net over de grens in België te doen. De boer van wie het eigendom was, liet een beeldje van Sint-Bernardus plaatsen in het kleine schuurtje dat er stond. Bernardus is bekend als beschermheilige tegen veeziekten. Het was pas na de Tweede Wereldoorlog dat men op de plaats van het schuurtje een kapel bouwde. Dit gebeurde in 1945 door de aannemer Fons Van Tongerloo uit Meerle. Nog later, in de jaren zestig, werd er achter de kapel een kruisweg gebouwd. De kapel en haar omgeving worden de dag van vandaag nog altijd door vele mensen bezocht. Ze komen hier voor enkele minuten verpozing in stilte of voor een gebed.

St-Bernarduspad

Landschapswandeling

Wandelroute

13 km • ca. 2.45 uur

Downloaden?
Scan hier de code.

#visithoogstraten

Start wandeling knooppunt 84
Habelaar Meerle

Wandeling

Parking: vrij parkeren

www.visithoogstraten.be

03 340 19 55 - toerisme@hoogstraten.be - Samenstelling route en teksten: VVV Hoogstraten

Hoogstraten
hoogst hartelijk